

Per Westergaard
Den klassiske psykiatris historie
142 sider
Aarhus Universitetsforlag

Det er sjovt at læse forfatterens vending i bogen om et "supersygehus" i midten af 1800-tallet. Så vidt vides har det ikke været nævnt sådan andre steder, men det er jo ganske rigtigt, at pioneren Harald Selmer, den danske psykiatris fader stod i front, da han oprettede den første, moderne anstalt til behandling af sindssyge i Risskov ved Aarhus.

Han gjorde det i forargelse over datidens usle behandling af de sindssyge og ønskede med det nye hospital at forbedre deres vilkår.

Han mente, at kun en anstalt af en vis størrelse kunne bære ansættelse af en specialkyndig overlæge, der var permanent tilstede og gik ind i opgave med hele sit virke.

I modsætning til andre kræfter i lokalsamfundene, der ønskede mindre anstalter, som de mente ville være billigere i drift.

Igen sjovt at sætte den betragtning op imod dagens debat om supersygehuse, der et stykke hen ad vejen overskrider alt, hvad man har lagt af budgetter.

Bogen beskriver, hvorledes Selmer selv muligvis var et ulykkeligt menneske, men det forhindrede ham ikke i at opnå stjernestatus inden for sit felt. Og vi får i bogen en lang række

eksempler på hans erfaring og forudseenhed i bygningen af centret, der i midten af 1800-tallet kom til at hedde Jydske Asyl.

Han havde da i sandhed også sine idéer til, hvordan tingene skulle fungere, bl.a. ved hjælp af et højt tårn, der skulle fungere som lægebolig, og hvorfra overlægen så kunne overvåge sit domæne.

Og gennem en række holdninger, hvor vi får nogle fine eksempler på sprogbruget dengang:

Man vil altså ikke kunne undervurdere Vigtigheden af en Klassifikation. Det vil naturligvis fremdeles paa ingen Maade gaae an, at de forskellige Kjøen have uhindret Samkvem med hinanden: de mandlige Patienter maae altså skarpt afsondres fra de kvindelige. De uhøviske og skidenfærdige maa afsondres fra de anstændige og renlige. Det gaaer heller ikke an at sætte Patienter af den finere Verden sammen med de tjenende Klasser, eller Borgere med Bønder.

Interessant læsning som man idag vil trække på smilebåndet af, men det var virkeligheden dengang, og man kan få den tanke, at Selmer var kvik nok til at formulere sig sådan for at få medhold i sit prestigebyggeri.

Selmer, der allerede i 1850erne blev slået til Ridder af Dannebrog, var en visionær mand, der var meget aktiv i videnskabelige kredse, på skrift og i særdeleshed i publikationer.

Bogen her giver os et fantastisk portræt af og en dyb indsigt i, hvad han var for en person og hvilken bemærkelsesværdig indsats han ydede indenfor institutionsvæsenet.